

THE WORLD
BANK

УКРАЇНА ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД

21 червня 2011 року

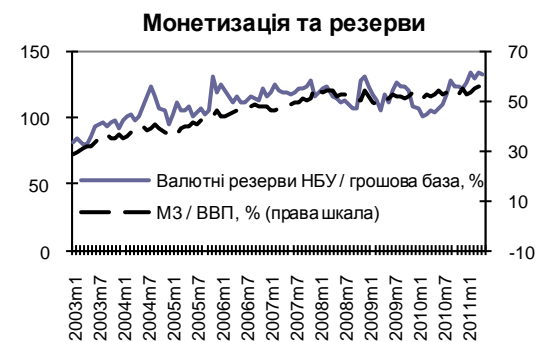
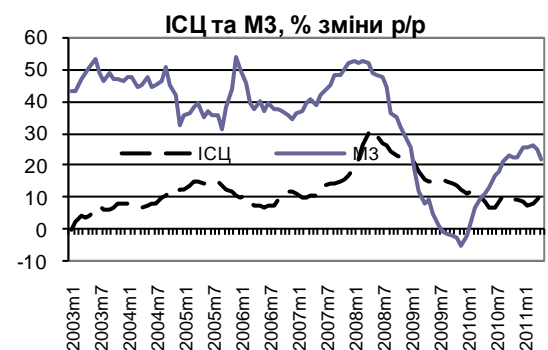
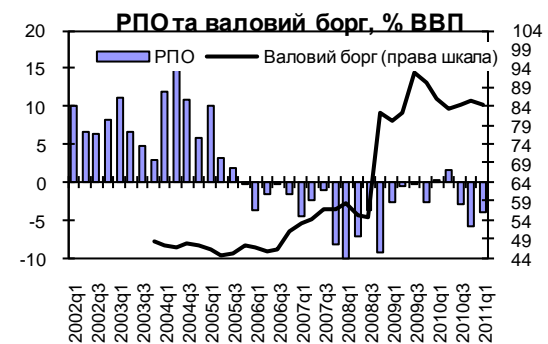
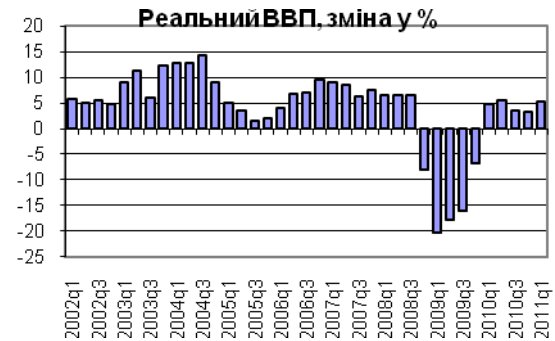
- Попри стійкі покращення протягом 2011 року, економічне відновлення України залишається крихким.
- Очікуване зростання у 2011-13 роках залишатиметься в межах 4-5 відсотків з розширенням зовнішніх дефіцитів за умов поточної економічної політики.
- Потенційне зростання могло б бути значно вищим у разі запровадження фіскальних, структурних та управлінських реформ.

Поточні тенденції

Помірне відновлення економіки України продовжується із повзучою інфляцією. Після скорочення ВВП на 14.8 відсотки у 2009 р., економіка зросла на 4.2 відсотки у 2010 та на 5.2 відсотки у першому кварталі 2011 року. Дані показують дедалі більшу роль внутрішнього попиту як чинника зростання, зокрема, роздрібний товарообіг збільшився на 15.2 відсотки у січні-травні р./р. Тим часом промислове виробництво сповільнилося з 9.7 відсотків у першому кварталі до 4.9 відсотків у квітні, а потім зросло до 8.6 відсотків р./р. у травні 2011, демонструючи волатильність товарних ринків. Розрив виробництва, адміністративне регулювання цін (напр. на продукти харчування та пальне) та затримки у коригуванні цін на житлово-комунальні послуги утримали ІСЦ в межах 10 відсотків р./р. у першому кварталі 2011 року. Однак з огляду на низьку статистичну базу 2010 року та посилення чинників виробничих витрат, ІСЦ зріс до 11 відсотків р./р. у травні. Ціни виробників піднялися більш ніж на 18 відсотків р./р.

Дефіцит рахунку поточних операцій розширився, але може бути профінансований у 2011 році. Експортні квоти на зерно у поєднанні з відновленням внутрішнього попиту зумовили дефіцит у 2,9 млрд. дол. США (2,1 відсоток ВВП) у 2010 році. Цей дефіцит продовжив зростати у 2011 (протягом січня-квітня дефіцит рахунку поточних операцій зріс на 1,8 млрд. дол. США р./р.) через швидке збільшення імпорту внаслідок вищих цін на енергоресурси і відновлення внутрішнього попиту. Однак чисті притоки фінансового рахунку (зокрема, розміщення державним та приватним сектором Євробондів та кошти, отримані від приватизації Укртелекому) покрили дефіцит рахунку поточних операцій і дозволили Національному банку протягом перших п'яти місяців 2011 року збільшити свої валютні резерви.

Фіскальна ситуація залишається вразливою і може надалі погіршуватись затримками у пенсійній та тарифній реформах і новими видатковими ініціативами. Загальний фіскальний дефіцит до сьогодні залишався нижче планованого показника завдяки хорошим показникам доходів, частково внаслідок вищого інфляційного податку. Однак дефіцит Нафтогазу збільшиться через вищі імпорتنі ціни і відсутність запланованих підвищень тарифів. В цьому контексті додаткове підвищення видатків, ухвалене Парламентом, може поставити під ризик планований показник загального фіскального дефіциту у 3,5 відсотки ВВП (враховуючи Нафтогаз).

Середньострокова перспектива

Ми очікуємо на продовження економічного відновлення, хоча і крихкого, зі зростанням на 4,5 відсотки в 2011 році. Хоча дані за перший квартал відзначають швидшу динаміку, ми прогнозуємо більш помірне зростання до кінця року, тому що експортний попит вірогідно залишиться помірним і вартість імпортованого природного газу продовжує збільшуватися (згідно цінової формули у контракті з Газпромом, що діє з затримкою у 9 місяців до цін на нафту). За поточних умов ми передбачаємо зростання у 4,5-5 відсотки у 2012-2013 (значно нижче від потенціалу України) із відновленням кредитування економіки комерційними банками, але із продовженням зростання дефіциту рахунку поточних операцій. Припускаючи, що програма МВФ триватиме, ми очікуємо достатнього фінансування дефіциту рахунку поточних операцій та прогресу у фіскальній консолідації шляхом пенсійної реформи, підвищення комунальних тарифів та інших заходів. З іншого боку, подальші затримки у цих реформах і передвибірчі видатки у 2011 та 2012 роках можуть серйозно підірвати стійкість державних фінансів. Разом із невиваженими експортними обмеженнями це може призвести до розширення дефіциту рахунку поточних операцій, ускладнюючи прогноз платіжного балансу на 2012 рік. Необхідне підвищення тарифів утримає інфляцію на рівні малих двозначних чисел, яка до 2013 року повернеться до однозначного показника згідно з заявленими цілями уряду.

Для забезпечення сталого відновлення і прискорення зростання необхідні значні фіскальні, структурні та управлінські реформи. Наш Меморандум про економічний розвиток від вересня 2010 року підкреслює потребу і значущість стратегічних ППІ для модернізації реального сектора України шляхом привнесення нових технологій і стимулювання конкуренції на внутрішньому ринку. Дотепер інвестори займали очікувальну позицію, сподіваючись на покращення умов економічної політики для розкриття можливостей України. У короткий термін можна надіслати потужний сигнал довгостроковим інвесторам шляхом здійснення ключових реформ, зокрема: (а) скасування існуючих (та уникнення планованих) експортних обмежень та втручання в сільськогосподарську галузь; (б) надійне вирішення проблеми затримок із відшкодування ПДВ і пов'язаної корупції; (в) започаткування та впровадження пенсійної реформи; (г) підвищення комунальних тарифів і членство в Ініціативі з розвитку прозорості в добувних галузях промисловості (EITI) для підвищення прозорості; (д) просування реформи державних закупівель у відповідності до міжнародних стандартів та принципів ЄС; (е) поступ у скасуванні бар'єрів для входу і виходу з бізнесу. Підписання розширеної угоди про зону вільної торгівлі з ЄС також підтверджуватиме відданість України економічним реформам. Неспроможність втілити цей перший етап програми реформ триматиме українську економіку в стані, далекому від її потенціалу, таким чином перешкоджаючи надіям громадян на кращу роботу, вищі життєві стандарти та швидший перехід до Європейського рівня доходів.

Таблиця 1: Ключові макроекономічні показники

	2006	2007	2008	2009	2010	2011F	2012F	2013F
Номинальний ВВП, млрд. грн.	544.1	720.7	948.1	913.3	1094.6	1306.3	1506.0	1698.1
Реальний ВВП, зміна у %	7.3	7.9	2.1	-14.8	4.2	4.5	5.0	4.5
Споживання, зміна у %	12.4	13.6	9.0	-12.2	5.9	4.7	6.0	4.4
ВНОК, зміна у %	21.2	23.9	1.6	-50.5	4.9	7.2	6.4	5.0
Експорт, зміна у %	-5.6	3.3	5.2	-22.0	4.5	5.3	5.0	4.9
Імпорт, зміна у %	6.8	21.5	17.1	-38.9	11.1	7.5	7.2	4.8
Дефлятор ВВП, зміна у %	14.8	22.7	29.2	13.0	15.0	14.2	9.8	7.9
ІСЦ, зміна у % на кінець пер.	11.6	16.6	22.3	12.3	9.1	11.4	10.0	7.4
Баланс рах. поточ. опер., % ВВП	-1.5	-3.7	-7.0	-1.5	-2.1	-4.0	-5.0	-5.1
Умови зовн. торгівлі, зміна у %	4.9	9.8	6.1	-6.8	4.4	0.4	-0.1	-0.1
Бюджетні доходи, % ВВП	43.7	42.3	44.3	42.3	42.8	41.6	40.8	40.9
Бюджетні видатки, % ВВП	45.1	44.3	47.4	51.0	50.2	45.1	43.3	42.9
Баланс бюджету (врах. Нафтогаз, не врах. рекап. банків), % ВВП	-1.3	-2.0	-3.1	-8.7	-7.4	-3.5	-2.5	-2.0
Зовнішній борг, % ВВП	50.4	58.6	83.6	90.8	85.0	78.0	74.3	71.8
Державний і гарант. борг, % ВВП	14.8	12.4	20.0	34.8	39.5	40.1	40.3	39.1

Джерело: дані українських органів влади, прогнози Світового банку